

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 dep
0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2011:17 ”Når sant skal sies om pårørendeomsorg

Det autonome og sårbare mennesket

Kirkens Bymisjon Oslo takker for invitasjon som høringsinstans til NOU 2011:17 ”Når sant skal sies om pårørendeomsorg. Som ideell aktør innen helse- og omsorg ønsker vi å benytte muligheten til å respondere på en NOU som tar opp problemstillinger som er sentrale nå, men ikke minst i en fremtid med flere eldre og forholdsvis færre i arbeidsfør alder. Slik vi oppfatter det er det en nær sammenheng mellom denne utredningen og NOU nr 2011: 11 ”Innovasjon i Omsorg”.

Kirkens Bymisjon vil gi honnør til et hovedfokus som tar utgangspunkt i individets behov, og hvor det søkes å finne en balanse mellom den enkeltes autonomi og fellesskapets ansvar for sårbarhet. Økt oppmerksomhet til de pårørende skjer når tyngdepunktet skyves mer fra pasient til person, fra medisin til menneske, fra mottaker til deltager. Dette er en vektlegging Kirkens Bymisjon støtter. Vi vil likevel advare mot en utvikling der avhengighet til fellesskapet ikke anerkjennes, og ansvar for omsorgstjenester blir en privat sak. Det autonome mennesket kan også være sårbart og avhengig.

Pårørendeomsorg

Kirkens Bymisjon startet landets første Pårørendeskole i Oslo for over 20 år siden (referert til i utredningen). Gjennom dette arbeidet har vi lært mye om spesielt pårørende til personer med demens sin utfordrende livssituasjon. Våre erfaringer med hvilke og hvor store belastninger de pårørende har og hvilke behov de har er godt beskrevet i utredningen.

Kirkens Bymisjon vil fremheve følgende punkter:

- Utvalgets forslag om en lovfestet pårørendestøtte i kommunene med tiltak som verdsetter og inkluderer de pårørende og kvalitetssikrer tjenesten støttes.
- Veiledning og kvalitetssikring må være reell og pårørende må tilbys avlastning og hjelp i krisesituasjoner. Det har de siste årene blitt bygget opp et nettverk av pårørendeskoler i norske kommuner, og vi er opptatt av at deres kompetanse og erfaringer gis en aktiv rolle og utnyttes i dette arbeidet med å styrke pårørendeomsorgen.
- En utvidelse av pleiepengeordningen til en ny og forsterket kommunal omsorgstønad støttes. Vi er spørrende til størrelsen av satsene og mener prinsipielt at det bør være mulig å leve av en omsorgstønad på høyeste sats (for heldøgnsomsorg). Departementet utfordres derfor til å se nærmere på satsene og øke disse.
- Med ulik økonomi i kommunene er det vesentlig at det utarbeides klare standarder for hvilke sats som skal benyttes i det enkelte tilfelle. Dette er viktig for å sikre en så rettferdig og lik praksis som mulig. Beregning av sats må være tydelig og enkel, og kan baseres på diagnose, samt helsefaglig vurdering av omsorgsbehov.

- Det er viktig at det med en ny omsorgslønnsordning må det følge en klar og tydelig klageordning.
- Vi vil understreke at økonomisk kompensasjon for mer omsorg krever våkenhet og bevissthet med tanke på kjønnsroller og integrering. Modellen som utvalget foreslår kan få den utilsiktede effekt at den presser kvinner, spesielt innvandrerkvinner inn en form for “omsorgsfelle” der de føler seg forpliktet til å drive familieomsorg fremfor eget lønnet arbeid. utfordringen her blir derfor å komme med tiltak som gjør det mulig for både kvinner og menn å kombinere arbeid med omsorg for familiemedlemmer.

Med vennlig hilsen
Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo

Anita Ellefsen
daglig leder
Engelsborg - ressurscenter for eldre og pårørende